

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Kovács Lidya

Cím: Háborus pesti képek

Forrás: Magyarország

Bp

1917/2.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

"1917"

Személy

Háborus pesti képek

A sötét kirakatok...

Az új záróra s a világítás korlátozására irányuló rendelet után, mint ismeretes, alig két hét múlva a világítási üzemi bizottság összeült és tárgyalás alá vette a székesfőváros világítási üzemeinek 1917. évi költségvetését. Ezen az ülésen többen kifejtették, hogy a világítás korlátozása és az új záróra-rendelet következtében félmillióra tehető a főváros kára, dacára annak, hogy a szénmegtakarítás ezzel szemben igen csekély.

Es a város még mindig sötét. A boltokat a kora esti órákban be kell zárni. A késő délutáni órákban olyan a város képe, mint hajdanában a boldog béke idején a külső periferiák gyéren világított utcái. Eltiltották a kirakatok külső megvilágítását. Ezzel a tilalommal ezer és ezer tündöklő villanyfény halt meg a pesti utcán, ahol ma csak botorkál a járó-kelő. A kereskedők igyekeztek megmenteni azt, amit lehetett s igyekeznek a pár óras esti kereskedelmi életnek mozgalmasságot szerezni. Kirakataikban furcsa világításokat rendeznek... Az ügyesebbek, leleményesebbek *átszerelték* a hatalmas, külső villamoslámpást a kirakat belsejébe. Így tett a belvárosiak nagy része. Itt a boltok kirakataiban egy-egy utcai ivilámpa tündököl. Az előbbi apró, csillogó lángok elaludtak. Azoknak nem szabad égni. Iyenképpen este hét óráig félig-meddig még él a belváros régi képe.

Más már a Rákóczi-úton és a többi utakon, ha szintén akadtak ugyan ilyen leleményes üzletések, de jobbra mégis más ötletet érvényesültek. Több fehérneműs és női divatboltok kirakataiban láttam az ideiglenesen felszerelt villanykörték mögött rózsaszín női trikókat, vörös vagy zöld selyemdarabokat elhelyezve, melyek hol élénk, hol misztikus fényükkel irányítják magukra a figyelmet. Nem egy kirakatban a tulajdonos ebédlőjének csiklára függ, a bankok, sorsjegyes kirakatok, fűszer-, kávésboltok, borbélyok kirakatai teljesen sötétek, de néhány bazáros kirakat is, ugyszintén a mozgó, a kávéházak előtti utcai rész egy-egy sötét folt a hajdan legmozgalmasabb pesti utcán... A külső negyedekben helyenként kedves dolgok láthatók. A rőfös leemelte a rozsdó rézkeretbe metszett tükrét, a hentes a barna favázás tükrét és azt helyezte el a kirakat belső villanykörtéje mögé. Hogy adja vissza a fényt mégegyszer a tükrör. Kedves és naiv ötlet. Egy nagyobb kereskedő vörös sávot helyezett el függőlegesen a kirakat felső keretében s mögé bujtatta el a meg nem engedett négy nagyobb lángot. A legtöbb külvárosi kirakatot azonban alig lehet észrevenni: bolt-e, vagy az épület homlokzata-e?

A mulatók attrakciói

Nagy az attrakcióhiány a pesti mulatókban. Az orfeumok most nem kapnak külföldről attrakciókat. A műsort tehát magyar szerzeményekkel bővítik, a magyar kabarészerzők örömeire. Egyes orfeumokban azonban többségben vannak műsorok a németek, úgy hogy az ember azt hinné, hogy né-

met földön van és a pár magyar szám, -- illúzió csupán, mondjuk: a háborus szövetség kedvéért.

Igy hát a német mellett látunk magyar attrakciót. A neutrális külföldről sem igen érkeznek artisták és kabaré-művészek, s ha néha felbukkan itt-ott egy-egy külföldi attrakció, azt a tulajdonosok egymástól elkérik s így ugyanazt az attrakciót majdnem minden egyes orfeumban láthattuk az idei évad folyamán.

A hajnali pesti utca

A pesti hajnal régen meghalt. Csaknem egy esztendeje. Eltűntek a pirkadásban hazatérő „Jumpok”, a felváltott kávéházi személyzet: a pincérek, a kávéfőzők, a pénztárosnők, kik ilyenkor libegtek haza „éjjeli pihenőre.” Nekik az éjszaka volt a nappaluk... Hiányzik régóta a péklegény, a fehérkötényes süteménykihordó, friss, ropogós zsemlyéinek illata nem csap meg bennünket, ha járunk a hajnali utcán. A tejeslegényt legfeljebb álmunkban látjuk, mert nemcsak a magánházak tejkihordói kerültek le a hajnali utakról, hanem az üzletek számára szállító tejeskocsik is. Ezek nappal szállítanak most már, sokszor kékreagyottan várakoztatva meg a tejesernyők előtt ácsorgó asszonytömeget.

Azonban mégis vannak hajnali *existenciák*:

a töpörödött, fázós njságkihordó asszony és csenevész gyerek, kik százan és százan keresik meg így a kenyerüket. Már éjjel egy órakor fölkelnek nyugovásukból és rongyokba burkoltan hagyják el szomorú otthonukat. Mint szürke gnomok botorkálnak az éjel sötétségében, alaktalan árnyak előtt egy-egy gyerekkocsi kerékállványra erősített rossz teknőt vagy ládát gurítanak maguk előtt. Ez a boltjuk. Mennek az elosztó központba. Ácsorognak, áznak, fáznak, dideregnek, várakozóznak a pesti hajnal verebei, míg végül megkapják példányaikat és serényen mennek tova a nagyváros minden irányában . . . Ők a legelsők . . . A legkorábban kelők, a pesti hajnal proletárjai. Ők hirdetik a nappal kezdetét . . . Csak az ő sovány, jövő-menő árnyaik után tűnnek fel a zöldséges kocsik, a Dunapartra igyekvő pesti kofák. Nevetgélve, jókedvűen mennek mindig előbbre. Jó, meleg ruha van rajtuk, vastag talpu a cipőjük, drága gyapjukendő fűdi be természetes alakjukat. Az ő hajnaluk már kedvesebb, mint amazoké.

Utánuk jönnek a „szemét-existenciák“. Zörögnek, zökkennek a szemetesekocsik, ládák, mosófazekak kerülnek ki az utcára, kacaj is hallatszik jókedvű cselédek és vicék ajkáról . . . Itt-ott már világítanak az ablakszemek is. Felébredt Pest! A külvárosban az órák rohanásával már mozgalmassabb az élet. Kalauznők árnyai suhannak az utcán, felébredt álmoszemű pincérek, kávéházi existenciák rohannak nappali munkára . . . A Peterdy-utca sarkán csak most tér nyugovóra az élet . . . A hadiműhelyben most fejezték be az éjjeli munkát . . .

Megfáradt, gyöngé testű leányok, asszonyok fámlolyognak ki az utcára s elbódultán apróznak hazafelé az ébredő reggelben.

Kovács Lydia.